

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**
Кафедра журналістики та мовної комунікації

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан механіко-технологічного факультету
_____ Вячеслав БРАТІШКО

“ ____ ” _____ 20 ____ р.

“СХВАЛЕНО”

на засіданні кафедри журналістики
та мовної комунікації
протокол № 12 від “17” квітня 2025 р.

Завідувач кафедри _____ Світлана ХАРЧЕНКО

«РОЗГЛЯНУТО»

Гарант ОП «Транспортні технології
(на автомобільному транспорті)»

_____ Лілія САВЧЕНКО

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**
«Українська мова за професійним спрямуванням»

Галузь знань І «Транспорт і послуги»

Спеціальність І8 «Автомобільний транспорт»

Освітня програма «Транспортні технології
(на автомобільному транспорті)»

Механіко-технологічний факультет

Розробник: доцент кафедри журналістики та мовної комунікації,
канд. філод. наук, доц. Литвинська С.В.

Київ – 2025 р.

Опис навчальної дисципліни

Вища школа покликана готувати не лише фахівців у різних галузях, а й формувати культуру особистості, невід'ємним складником якої є культура спілкування, знання української мови як державної.

Фахівець будь-якої галузі повинен вміти грамотно формулювати думку, доносити її до співрозмовника, добирати і доречно використовувати мовні конструкції відповідно до ситуації спілкування, широко послуговуватися фаховою лексикою, вміти скласти ділові папери та фахові документи, а також дотримуватись правил етикету ділового спілкування.

Навчальна дисципліна «Українська мова за професійним спрямуванням» має на меті формувати в здобувачів освіти зазначені навички.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	бакалавр	
Спеціальність	J8 «Автомобільний транспорт»	
Освітня програма	«Транспортні технології (на автомобільному транспорті)»	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	обов'язкова	
Загальна кількість годин	90	
Кількість кредитів ECTS	3	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-	
Форма контролю	екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	Форма здобуття вищої освіти	
	денна	заочна
Курс (рік підготовки)	1	1
Семестр	1	1
Лекційні заняття	15 год.	4год
Практичні, семінарські заняття	15 год.	4год
Лабораторні заняття	- год.	
Самостійна робота	60 год.	82 год
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	2 год.	

1. Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета – сформувати професійну лінгвістичну та комунікативну компетенцію студента – фахівця будь-якої спеціальності, що засвідчує високий рівень його професійних знань, комунікативних умінь, ціннісних орієнтацій, загальної гуманітарної культури, інтегральних показників культури мовлення, необхідних для майбутньої професійної діяльності, а також розширити та поглибити загальномовну підготовку студентів; сформувати систему знань з української професійної мови, фахової термінології як основи професійної мови та стилістики службових документів; засвоїти науковий стиль як функційний різновид національної літературної мови в межах обраної галузі знань; сформувати вміння та навички з різних видів професійної мовленнєвої

діяльності.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та вирішувати практичні проблеми у галузі транспорту з використанням теорій та методів транспортної науки на основі системного підходу та з врахуванням комплексності та невизначеності умов функціонування транспортних систем.

загальні компетентності (ЗК):

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 4. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК 11. Здатність працювати автономно та в команді.

ЗК12. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК13. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

спеціальні (фахові) компетентності (СК): -

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН6. Досліджувати транспортні процеси, експериментувати, аналізувати та оцінювати параметри транспортних систем та технологій.

ПРН 11. Класифікувати та ідентифікувати транспортні процеси і системи. Оцінювати параметри транспортних систем. Виконувати системний аналіз та прогнозування роботи транспортних систем.

ПРН 16. Вибирати ефективні технології взаємодії видів транспорту. Аналізувати можливості застосування різноманітних варіантів взаємодії видів транспорту.

ПРН 18. Досліджувати види і типи транспортних систем. Знаходити рішення оптимізації параметрів транспортних систем. Оцінювати ефективність інфраструктури та технології функціонування транспортних систем.

ПРН 21. Впроваджувати методи організації безпечної транспортної діяльності.

2. Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	денна форма			заочна форма	
	тижні	усього	у тому числі	усього	у тому числі

			л	п	лаб	і н д	с. р		л	п	ла б	і н д	с.р
1		3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
	Змістовий модуль 1. Вступ. Науковий стиль мовлення. Культура професійного спілкування												
Тема 1. Вступ. Українська мова у професійній діяльності фахівця	1-2	6		2	2		5	12	2				10
Тема 2. Культура міжперсонального спілкування. Публічний виступ	3-4	6		2	2		5	12	2				10
Тема 3. Професійна термінологія у фаховій діяльності	5-6	6		2	2		10	10					10
Тема 4. Засоби наукового стилю мови у професійному спілкуванні. Науковий текст як форма реалізації мовленнєво-професійної діяльності	7-8	6		2	2		10	10					10
Разом за змістовим модулем 1	-	46		8	8		30	44	4				40
	Змістовий модуль 2. Офіційно-діловий стиль. Ділова комунікація: усна і писемна форми												
Тема 9. Писемна ділова комунікація. Класифікація документів	9-10	12		2	2		5	12		2			10
Тема 10. Документація з кадрово-контрактних питань	11-12	12		2	2		10	11		1			10
Тема 11. Довідково-інформаційні документи: службові листи, довідка, протокол, звіт	13-14	12		2	2		10	11		1			10
Тема 12. Граматична нормативність професійного спілкування	15	6		1	1		5	12					12
Разом за змістовим модулем 2	-	44		7	7		30	46		4			42
Разом годин	-	90		15	15		60	90	4	4			82

3. Темі лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вступ. Українська мова у професійній діяльності фахівця	2
2	Культура міжперсонального спілкування. Публічний виступ	2
3	Професійна термінологія у фаховій діяльності	2
4	Засоби наукового стилю мови у професійному спілкуванні. Науковий текст як форма реалізації мовленнєво-професійної діяльності	2
5	Писемна ділова комунікація. Класифікація документів	2
6	Документація з кадрово-контрактних питань	2

7	Довідково-інформаційні документи: службові листи, довідка, протокол, звіт	2
8	Граматична нормативність ділового спілкування	1
	Разом	15

4. Теми лабораторних (практичних, семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вступ. Українська мова у професійній діяльності фахівця	2
2	Культура міжперсонального спілкування. Публічний виступ	2
3	Професійна термінологія у фаховій діяльності	2
4	Засоби наукового стилю мови у професійному спілкуванні. Науковий текст як форма реалізації мовленнєво-професійної діяльності	2
5	Писемна ділова комунікація. Класифікація документів	2
6	Документація з кадрово-контрактних питань	2
7	Довідково-інформаційні документи: службові листи, довідка, протокол, звіт	2
8	Граматична нормативність ділового спілкування	1

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вступ. Українська мова у професійній діяльності фахівця	5
2	Культура міжперсонального спілкування. Публічний виступ	5
3	Професійна термінологія у фаховій діяльності	10
4	Засоби наукового стилю мови у професійному спілкуванні. Науковий текст як форма реалізації мовленнєво-професійної діяльності	10
5	Писемна ділова комунікація. Класифікація документів	5
6	Документація з кадрово-контрактних питань	10
7	Довідково-інформаційні документи: службові листи, довідка, протокол, звіт	10
8	Граматична нормативність ділового спілкування	5

5. Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- усне і письмове опитування;
- співбесіда;
- тестування;
- пірінгове оцінювання, самооцінювання.

6. Методи навчання:

- метод проблемного навчання;
- метод навчальних дискусій та дебатів;
- метод командної роботи, мозкового штурму;
- метод гейміфікованого навчання;
- метод проєктного навчання.

7. Оцінювання результатів навчання.

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України».

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Модуль 1. Вступ. Науковий стиль мовлення. Культура професійного спілкування		
Практична робота 1. Вступ. Українська мова у професійній діяльності фахівця	ПРН 6, 11, 16, 18, 21. Знання законодавчо-нормативної бази, що забезпечує статус української мови як державної, Правопису української мови в редакції 2019 р. Розуміння значення української мови у професійній діяльності фахівця	20
Практична робота 2. Культура міжперсонального спілкування. Публічний виступ	ПРН 6, 11, 16, 18, 21. Уміння викорис-товувати ефективні стратегії спілкування, етикетні формули в різних ситуаціях спілкування, зчитувати невербальні знаки в спілкуванні. Уміння використовувати стратегії ефективного ведення ділової бесіди, готуватися до публічного виступу і виступати перед аудиторією	10
Практична робота 3. Професійна термінологія у фаховій діяльності	ПРН 6, 11, 16, 18, 21. Уміння грамотно використовувати терміни у професійному мовленні, відрізняти їх від професіоналізмів і жаргонізмів.	10
Практична робота 4. Засоби наукового стилю мови у професійному спілкуванні. Науковий текст як форма реалізації мовленнєво-професійної діяльності	ПРН 6, 11, 16, 18, 21. Уміння оформлю-вати результати наукової діяльності: план, тези, конспект, реферат, наукову статтю. Вміти оформлювати цитування, бібліографічний опис джерел та покликання на них.	10
Самостійна робота 1. Науковий стиль мовлення. Культура професійного спілкування	ПРН 6, 11, 16, 18, 21. Уміння створювати науковий текст, грамотно цитувати, оформлювати бібліографічні описи джерел	20
Модульна контрольна робота 1		30
Всього за модулем 1		100
Модуль 2. Офіційно-діловий стиль. Ділова комунікація: усна і писемна форми		
Практична робота 5. Писемна ділова комунікація. Класифікація документів	ПРН 6, 11, 16, 18, 21. Уміння правильно оформлювати реквізити документів відповідно до ДСТУ 4163:2020. Дотримуватися вимог до тексту ділового документа. Уміння користуватися класифікацією документів	10
Практична робота 6. Документація з кадрово-контрактних питань	ПРН 6, 11, 16, 18, 21. Уміння скласти резюме, характеристику, рекомендаційний лист, автобіографію, заяву. Знати відмінності між наказом і розпорядженням, а також між трудовим договором, контрактом і трудовою угодою.	20
Практична робота 7. Довідково-інформаційні документи: службові листи, довідка, протокол, звіт	ПРН 6, 11, 16, 18, 21. Уміння скласти різні види службових листів, оформлювати протокол, довідку, звіт.	10

Практична робота 8. Граматична нормативність ділового спілкування	ПРН 6, 11, 16, 18, 21. Дотримання норм сучасної української літературної мови під час усного і писемного професійного спілкування	10
Самостійна робота 2. Офіційно-діловий стиль. Ділова комунікація: усна і писемна форми	ПРН 6, 11, 16, 18, 21. Уміння укладати документи згідно з ДСТУ 4163:2020 та Типовою інструкцією з діловодства. ПРН 6, 11, 16, 18, 21. Уміння спілкуватися – обмінюватися професійною й науковою інформацією, особистим досвідом, працювати в колективі, об'єднувати зусилля з метою налагодження взаємин та досягнення загального результату	20
Модульна контрольна робота 2		30
Всього за модулем 2		100
Навчальна робота	$(M1 + M2)/2 \cdot 0,7 \leq 70$	
Екзамен	30	
Всього за курс	$(\text{Навчальна робота} + \text{екзамен}) \leq 100$	

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамени/заліки)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Реферати, есе, дописи повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в онлайн-формі за погодженням із деканом факультету)

9. Навчально-методичне забезпечення:

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn) – <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=4170>

1. Національна платформа з вивчення української мови Міністерства культури та інформаційної політики України <https://speakukraine.net/#project>;

2. Курс «Українська за 27 уроків» <https://prometheus.org.ua/prometheus-free/ukrainska-za-27-urokiv/>;

3. Тренажер з правопису української мови <https://webpen.com.ua/>

4. Онлайн курс “Українська мова” від освітнього проєкту “Education

Era” <https://webpen.com.ua/>;

5. Курс лекцій про мову від Ірини Фаріон
<https://www.youtube.com/@StudioFarion>;

- *підручники, навчальні посібники, практикуми:*

1. Литвинська С.В., Сібрук А.В., Онуфрійчук Г.І., Стецик Х.М. Ділова українська мова: навчальний посібник. Київ: НАУ, 2021. 124 с.

2. Литвинська С.В. Діловий протокол та етика спілкування : навч.-метод. посіб. Київ: Талком, 2024. 160 с.

3. Культура наукової мови та комунікації: практикум / С. В. Литвинська, О.Ю. Приходько, А.В. Сібрук, Х.М. Стецик. Київ: НАУ, 2024. 48 с.

4. Ділова українська мова: практикум / уклад.: С.В. Литвинська, Т.М. Дячук, Х.М. Стецик, Г.І. Онуфрійчук, Л.А. Добровольська. Київ: НАУ, 2022. 83 с.

5. Шевчук С. Українська мова за професійним спрямуванням: підручник. Київ: Алерта, 2023. 536 с.

- *методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм здобуття вищої освіти:*

Ділова українська мова: метод. рекоменд. до самостійної роботи / автори: Т.М. Дячук, Н.О. Сенчило-Татліліюглу, С.В. Литвинська, Л.А. Добровольська. К.: НАУ, 2021. 48 с.

6. Рекомендовані джерела інформації

1. Конституція України. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30.
2. Про забезпечення функціонування української мови як державної: Закон України. Чинний від 25 квітня 2019 року, № 2704-VIII. *Відомості Верховної Ради*. 2019. № 21.

3. ДСТУ 4163:2020 «Уніфікована система організаційно-розпорядчої документації. Вимоги до оформлення документів». Чинний від 01.09.2021. URL:

<https://zakon.help/article/nacionalnii-standart-dstu-41632020-derzhavna?menu=82>.

4. Блашків О. В., Вількова Т. Т., Коноплицька О. І. Українська мова за професійним спрямуванням: навч. посіб. Тернопіль, 2022, 250 с.

5. Ділова українська мова: метод. рекоменд. до самостійної роботи / автори: Т.М. Дячук, Н.О. Сенчило-Татліліюглу, С.В. Литвинська, Л.А. Добровольська. К.: НАУ, 2021. 48 с.

6. Динікова Л. Ш. Українська мова за професійним спрямуванням (для студентів технічних спеціальностей): навч. посіб. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. 137 с.

7. Дячук Т. М., Литвинська С.В. Неологізми у віртуальному дискурсі, їхня структурно-семантична характеристика. *Мовні та концептуальні картини світу*. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2024. Вип. 2 (76). С. 181-196.

8. Дячук Т. М., Литвинська С. В., Добровольська Л. А. Роль мови під час війни. *Закарпатські філологічні студії*. Ужгород : Видавничий дім «Гельветика», 2023. Вип. 27. <http://zfs-journal.uzhnu.uz.ua/index.php/27-2023>

9. Корж А. В. Українська мова професійного спрямування: навч. посіб. Київ : КНТ, ЦУЛ, 2023. 296 с.

10. Литвинська С.В. Документаційне забезпечення господарчо-договірної діяльності в авіаційній галузі. *Бібліотекознавство. Документологія. Інформологія*. 2020. № 1. С. 57–64.

11. Литвинська С. До питання полісемії та омонімії термінів у текстах юридичних документів / С. Литвинська, А. Калініченко, С. Ткачук // *Theoretical and practical scientific achievements: research and results of their implementation: collection of scientific papers «SCIENTIA» with Proceedings of the I International Scientific and Theoretical Conference* (Vol. 3), February 12, 2021. Pisa, Italian Republic: NGO European Scientific Platform. Р. 23–24.

12. Литвинська С., Кошетар У., Шевчук І. Конфіденційні ділові наради й переговори: організація захисту інформації. Документно-інформаційні комунікації в умовах глобалізації: стан, проблеми і перспективи: матеріали VII Міжнар. наук.-практ. Конф. м. Полтава, 24 листопада 2022 р.

13. Литвинська С. В., Приходько О. Ю., Сібрук А. В. Наукові комунікації у фаховій діяльності : навч. посіб. Київ : Талком, 2024. 134 с.

14. Литвинська С.В., Приходько О.Ю. Формування професійно-мовленнєвої компетентності як обов'язкової складової професійної компетентності майбутнього фахівця. *Інформація та соціум*. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2023. С.138-140.

15. Литвинська С.В. Роль комп'ютерних технологій в системі машинного перекладу українськомовних текстів. *Прикладні аспекти сучасних міждисциплінарних досліджень*: матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції (м. Вінниця, 01 листопада 2024 р.). Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2024. С. 47-48.

16. Литвинська С.В., Сібрук А.В. До питання про норми написання назв виробничих марок і технічних виробів українською мовою. *Світові виміри освітніх тенденцій* : збірник наукових праць/за ред. Г.В. Межжеріної, О.Ю. Корчук; Навчально-науковий інститут міжнародного співробітництва та освіти. Національний авіаційний університет. Київ, 2022. С. 41-43.

17. Литвинська С.В., Стецик Х.М. Помилки в термінологічних стандартах (на прикладі ДСТУ 3017:2015 «Інформація та документація. Видання. Основні види. Терміни та визначення понять»). *Термінологічний вісник*. 2021. Вип.6. С.68-76.

18. Литвинська С.В., Стецик Х.М. Назви жителів перейменованих українських міст: творення і вживання. *Міжнародний філологічний журнал*. 2024. Т.15. №2. С.43-53.

19. Лисак В. М. Українська мова (за професійним спрямуванням) : навч. посіб. Львів : Львів. торг.-екон. ун-т, 2020. 328 с.

20. Мамич М. В. Українська мова за професійним спрямуванням : навч.-метод. посіб. 2-е вид., доп. та переробл. Одеса : Фенікс, 2020. 164 с.

21. Підгурська В. Ю., Голубовська І. В. Українська мова за професійним спрямуванням: навч. посіб. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2022. – 192 с.

22. Сібрук А., Литвинська С. Українська мова як маркер національної ідентичності (на прикладі вивчення дисциплін мовознавчого циклу в ЗВО України). *Наукові праці МАУП. Філологія*. 2023. Вип. 5 (10). Київ : Міжрегіональна Академія управління персоналом, 2023. С.30-36.

23. Український правопис. К : Наукова думка, 2019. 393 с.

